

κροατῆς καὶ τὸς Ἰακώβου καὶ Ἀντωνίου, προσὰς τῆς Σχολῆς μετὰ διδασκάλου τῶν γραμματικῶν καὶ ἐγκυκλίων Γεωργίου τοῦ Βυζαντίου περὶ τὰ δώδεκα ἔτη, διὰ τι σκάνδαλον ἀναφυὲν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῷ 1751 ἐν Κατιρλί τῆς Βιθυνίας παραιτησάμενος¹. Τοῦτον διεδέξατο ἐπὶ ἔτη δέκα Ἀνανίας ὁ Ἀντιπάριος τῷ 1752, δεινὸς γραμματικὸς, πολύφυλλον συντάξας βίβλον, τὸ περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀξιόλογον σύγγραμμα, *Σπλάγχρον Γραμματικῆς* ἐπιγραφόμενον, ὅτε καὶ ἡ Σχολὴ ἐκαλεῖτο *Ἀκαδημία*². τοῦτον δὲ ὁ ἀπὸ τῆς Ἀθωνιάδος Ἀκαδημίας προσκληθεὶς τῷ 1759 ἔτει ἐπὶ μῆνας ἑπτακαίδεκα κλεινὸς Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, ὕστερον Σλαβινίου καὶ Χερσῶνος Ἀρχιεπίσκοπος ἐν Ῥωσίᾳ³ μεθ' ὃν τῆς Σχολῆς στερηθείσης Εὐγενίου καὶ τῶν κατ' ἐκλεκτικὴν μέθοδον φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἠγήσατο εἰς τὰ γραμμικὰ Γεώργιος ὁ Βυζάντιος, ὁ καὶ πρότερον διδάξας, ἀκροατῆς Κριτίου· τοῦτον δὲ διεδέξατο τῷ 1765 Παναγιώτης ὁ Βυζάντιος, καὶ

(1) Περὶ τοῦ Κριτίου ὁ Ζαβίρας σημειοῖ· «Κριτία· οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὴν Προῦσσαν τῆς Βιθυνίας, ἠκροάσατο τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει σοφοὺς, ὅπου μετὰ καιρὸν κατέστη διδάσκαλος καὶ ἐδίδαξε μὲ μεγάλην φήμην καὶ ἔπαινον· ἐγένετο ὕστερον καὶ μέγας Ἐκκλησιάρχης τῆς Μ. Ἐκκλησίας. ἦτον ἀνὴρ δραστήριος καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιπάτου λίαν ἐξησηκήμενος, ρήτωρ γλαφυρώτατος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Τουρκικῆς διαλέκτου· μετέφρασεν οὗτος τὴν Λογικὴν τοῦ Κορυθαλέως εἰς τὴν τῶν Ὁθωμανῶν διάλεκτον· μετέφρασε τὴν διόπτραν τοῦ Ἀριστοτέλους· Κορδερίου τὰ Προλεγόμενα εἰς τὸν Ἀρεοπαγίτην· ὁ κόμης Ζινζεντώφ, ὁ ἀρχηγὸς τῆς αἰρέσεως τῶν λεγομένων Ἐρνχουτεράνων ἐπεμφε πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Παΐσιον κατὰ μίμησιν τῶν ἐν Τυβίγγῃ Λουθηρανιστῶν πρεσβίαν μὲ τὰ ἄρθρα τῆς αἰρέσεως αὐτοῦ. Ὁ δὲ Πατριάρχης ἀντὶ ἀποκρίσεως ἔδωκε τῷ πρέσβει διὰ τοῦ Κριτίου ἐν συστατικῶν γράμμα ὑπογεγραμμένον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Κριτίου πρὸς πάντα τοὺς Πατριάρχας, Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ ὅποσον περιέχεται ἡ διαφορὰ τῶν δογμάτων τῆς αἰρέσεως.» Ἡ σημείωσις αὕτη ἐκ τοῦ πολυτίμου χειρογράφου τοῦ Ζαβίρα ὀφείλεται τῷ Κ. Σοφ. Κ. Οἰκονόμῳ εὐαρεστηθέντι, ἵνα μετὰ τινων καὶ ἄλλων ἀποστείλῃ μοι αὐτήν. Περὶ τῆς αἰρέσεως τῶν Ἐρνχουτεράνων καὶ περὶ τοῦ Κριτίου ὄρα Μελετίου Ἐκκλ. Ἱστορ. Δ', 122. 146.

(2) Βρετοῦ Β', ἀρ. 124.

(3) Κ. Οἰκονόμου περὶ τῶν Ο'. Δ', 819.

